

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
Komenského 10, 586 01 Jihlava

Zřizovatelem organizace je Kraj Vysočina

O_KRAJ 14 PŘINÁŠÍ OHLÉDNUTÍ ZA ŠAMANSKÝM LETEM

Jako řada jiných galerií, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě vydává periodikum, které pro své lokální umístění i tematiku nazvala O_kraj. Nově vydávané číslo (1. 11. 2022) nese název Šamana let, a jak autoři novin doufají, s tématem létání, nomádských putování a komunit, O_kraj 14 přesáhne hranice regionu a ohlédne se za uměleckým létem nejen na Vysočině.

„Snad každému z nás se někdy zdál sen o tom, že létá... utíká a najednou se prostě odpoutá od země a letí vzduchem, vznáší se nad krajinou, vidí pod sebou lesy, silnice, celá města, vychutnává si rychlost a doteky větru, kličkuje mezi stromy nebo letí stále výš a výš. Tento odvěký sen si lidé pomocí techniky koncem osmnáctého století dokázali naplnit. Co dříve bylo pouhou bájí, je dnes samozřejmou součástí našeho světa. Touha po rychlé dopravě je však pouhým zlomkem příčiny těchto snů, jejich pramen je bytostně archetypální,“ popisuje koncepci novin v úvodním textu Daniel Novák, ředitel jihlavské galerie.

Létání je v kontextu čtrnáctého čísla galerijních novin O_kraj metaforou k původnímu stavu svobody myslí, běžnému u přírodních národů. Nomádství a způsob chápání komunit, jak je předkládají autoři článků O_kraje, jakoby odkazovalo k nedávno uplynulé Dokumentě či letnímu tématu Flashartu, ale ve skutečnosti tato návaznost byla spíše podvědomá, témata novin se plánují s předstihem jednoho roku. Ve skutečnosti se takto šířeji uchopené téma letu odvíjí od uplynulé výstavy Aviatika, již autoři novin pojali jako odrazový můstek k dalším významům letu. Část dokumentace jmenované výstavy tvoří tradiční obrazovou přílohu čísla jako fyzického středu novin, od něhož se dále symetricky odvíjí stať *O nomádských letech a uměleckých komunitách* od **Lucie Nováčkové**, pokračuje esejí *Umění chodit a umění naslouchat* od **Miloše Vojtěchovského**, obsahující praktické návody na Zvukovou procházku či Zrušení hranic hudby a zvuku od **Felixe Bluma**, ale i citlivé uvedení do problematiky chůze v umění a zvukového umění s chůzí spojeného. Vojtěchovského text se jemně odráží od jedné z nedávných výstav v prostoru IGLOO – Lidského rozměru Ivy Polanecké a Martina Marka. Rozvinutí tématu letu, chůze a šamanství pak pokračuje kratším článkem kulturní teoretičky a antropoložky **Kristýny Řeháčkové** *Šaman a jeho místo*, zabývajícími se kurátorskými přístupy a uměleckou kritikou současného umění původních obyvatel Spojených států amerických, v němž se autorka zabývá otázkou, zda krom faktů, že se v dnešních galeriích již můžeme setkat s potomky šamanů, dokážeme jejich poselství bez překladu také (správně) odhalit. Na otázku, zda k šamanovi jeho pomyslný let doopravdy patří, se snaží

odpovědět mayistka a religionistka **Zuzana Kostičová** článkem *Odkud a kam vede šamanův let*, zatímco **Lenka Zadražilová** se ve svém fejetonu *Let je proces silový* ptá po fyzikální podstatě letu. Okruhem se vracíme zpět k článku *O nomádských letech a uměleckých komunitách*, hledající spodní proudy v současném umění, za nimiž nezdědka musíme létat. Nováčková upozorňuje, že její text nelze brát zcela vážně, naprosto vážně však vypráví a čtenáře strhává svým zaujetím některými kmeny současné umělecké scény, přičemž *Hrůza fest* s nadhledem přirovnává k uměleckému powwow, popisuje uměleckou komunitu soustředěnou kolem „dočasně autonomní zóny“ projektu Notgalerie umělce Reinholda Zissera (v Čechách známému díky intervenci a výstavě ve spolupráci s Martinem Zetem pro Dům umění města Brna, samostatně pak pro pražskou Pragovku), pokračuje zážitky ze setkání s spřízněnými komunitami např. kolem Tima Vosse (*Ful Mouth I, II, III*), intenzivní setkání s portugalskými umělci a pokračuje popisem českého symposia *V zahradách* s letošním tématem *Slowmotion* v Löblhofu ve Staňkovicích. V *Tipu na výlet* doplňuje putování po komunitách **Daniel Novák** článkem o třetím ročníku plenéru v Příbyslavi.

Tematické články doplňují recenze na knihy s tématy chůze v umění a otázce prezentace původního umění v institucích (tentokrát se nejedná o knihy nově vydané, ale o knihy, o nichž si redakce myslí, že by si české vydání zasloužily jako Mortonovo *All art is ecological* či Durhamovu *A Certain Lack of Coherence: Writings on Art and Cultural Politics*). Čtenáři se mohou těšit také na rozhovor s kurátorkou Evou Bendovou o tom, jak pojala fenomén letu ve výstavě *Aviatika*, pravidelnou rubriku *Ženy Vysočiny* z pera **Evy Novákové**, stránku věnovanou dětem galerijní edukátorky **Pavlíny Pitrové**, vyprávějící o dětství výtvarných umělců pro děti. Tentokrát Pavlína Pitrová nevypráví o nikom jiném než o Kamilu Lhotákovi.

Zda se autorům podařilo překročit hranice okraje, je na posouzení čtenářů. Jisté je však minimálně to, že se o to pokusili, zároveň však zůstali věrní své dedikaci regionu. V každém případě však čtrnáctý *O_kraj* tvoří svěží ohlédnutí za (kulturním) létem, a jistou konsistentní výpověď o jednom z mnoha možných náhledů na svět. Grafickou stránku novin již počtrnácté navrhlo studio *Onkubator* a sytá růžová je činí nepřehlédnutelnými.

Lucie Nováčková

O_kraj 14, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, 14. číslo, srpen – prosinec 2022

Redakční rada: Aleš Kauer, Lucie Nováčková, Daniel Novák, Ilona Staňková, Lenka Zadražilová, Hana Zrno Vondrů.

Grafická úprava: Klára Zahradková, Ondřej Trnka (*Onkubator*)

Noviny *O_kraj* vycházejí za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.
K zakoupení přímo v galerii nebo na galerijním e-shopu.

Kontakt pro příspěvatele: Lucie Nováčková / novackova@ogv.cz